

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

**FORMUŁA DO 2014
(„STARA MATURA”)**

**GEOGRAFIA
POZIOM ROZSZERZONY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MGE-R1**

MAJ 2017

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie informacji geograficznych przedstawionych na mapie. (P II 1.1)

Schemat punktowania

- 2 p. – za podanie trzech poprawnych cech przyrodniczych doliny.
- 1 p. – za podanie dwóch poprawnych cech przyrodniczych doliny.
- 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

- Kierunek biegu doliny z SSE na NNW.
- Strome stoki doliny i wąskie dno.
- Przekrój poprzeczny doliny o kształcie zbliżonym do litery V.
- Zalesienie większości powierzchni obu stoków.
- Na prawym stoku doliny występuje urwisko skalne.

Zadanie 2. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Odczytanie informacji geograficznych przedstawionych na mapie i fotografii. (P II 1.1)
---------------------------	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
- 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

D1, SW

Zadanie 3. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Zaklasyfikowanie roślinności według podanych kryteriów. (II 1.c.2)
---------------------------	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawną odpowiedź.
- 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

B.

Zadanie 4. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Wykonanie obliczeń matematyczno-geograficznych. (II 1.f.6.a)
---------------------------	---

Schemat punktowania

2 p. – za poprawną metodę obliczeń i poprawny wynik.

1 p. – za poprawną metodę obliczeń.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi Rozwiązanie I

Górna stacja znajduje się na wysokości 940 m n.p.m.

940 m n.p.m. – 520 m n.p.m. = 420 m

$a^2 + b^2 = c^2$ gdzie $b = 420$ m, $c = 1810$ m

$a^2 = (1810 \text{ m})^2 - (420 \text{ m})^2$

$a^2 = 3099700 \text{ m}^2$

$a \approx 1760,6$ m

$x = \frac{420 \text{ m}}{1760,6 \text{ m}} \cdot 100\%$

$x = 23,86\%$

Rozwiązanie II

Górna stacja znajduje się na wysokości 940 m n.p.m.

940 m n.p.m. – 520 m n.p.m. = 420 m

$x = \frac{420 \text{ m}}{1810 \text{ m}} \cdot 100\%$

$x = 23,2\%$

Zadanie 5. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Sformułowanie wniosku na podstawie mapy. (II 2b)
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawny wniosek uwzględniający przebieg większości dróg asfaltowych w dolinach.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

Większość dróg asfaltowych na terenie przedstawionym na mapie przebiega w dolinach wzdłuż rzek.

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Selekcjonowanie informacji przedstawionych na mapie. (P II 1.3)
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za podanie dwóch poprawnych argumentów.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Brenna jest położona w dolinie rzecznej na obszarze o urozmaiconej rzeźbie terenu.
- Brenna znajduje się w otoczeniu lasów.
- Przez miejscowość przebiegają liczne szlaki turystyczne.
- W Brennej jest dobrze rozwinięta baza noclegowa.
- Blisko Brennej znajdują się liczne wyciągi orczykowe.

Zadanie 7. (0–2)**a)**

Korzystanie z informacji.	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów. (II 1.f.7)
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za podanie trzech poprawnych odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

F, F, P

b)

Korzystanie z informacji.	Wykonanie obliczeń matematyczno-astronomicznych. (II 1.f.6.b)
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za podanie poprawnej różnicy czasu strefowego.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

2 godziny (120 minut).

Zadanie 8. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów. (II 1.f.7)
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

D.

Zadanie 9. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów. (II 1.f.7)
---------------------------	--

a)**Schemat punktowania**

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

C.

b)**Schemat punktowania**

1 p. – za podanie poprawnego typu genetycznego jeziora.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

tektoniczne

Zadanie 10. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość zróżnicowania klimatycznego Ziemi. (I 2.28)
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

F-G-C-B

Zadanie 11. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość zróżnicowania klimatycznego Ziemi. (I 2.28)
--------------------------	---

Schemat punktowania

2 p. – za podanie trzech poprawnych geograficznych czynników klimatotwórczych.

1 p. – za podanie dwóch poprawnych geograficznych czynników klimatotwórczych.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

szerokość geograficzna

odległość od mórz i oceanów

prąd morski

Zadanie 12. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów. (II 1.f.7)
---------------------------	--

Schemat punktowania

- 2 p. – za poprawny opis uwzględniający logicznie powiązane procesy podzielone na dwa etapy.
1 p. – za uwzględnienie w opisie logicznie powiązanych procesów w jednym etapie.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowa odpowiedź

Etap I

Komory i szczeliny w skałach w części wypełnione są wodą, która jest podgrzewana ciepłem znajdującej się pod nimi magmy.

Etap II

Wzrost temperatury doprowadza do wrzenia przegrzanej wody i powstawania pary wodnej gromadzącej się w komorach. Ciśnienie, po osiągnięciu krytycznej wartości, wypycha do góry parę wodną i wodę, powodując gwałtowny wyrzut pary i wody na powierzchnię.

Zadanie 13. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość następstw ruchów Ziemi i grawitacyjnego oddziaływania ciał niebieskich na funkcjonowanie systemu przyrodniczego Ziemi. (I 2.5, 2.7)
--------------------------	---

Schemat punktowania

- 2 p. – za podanie czterech poprawnych odpowiedzi.
1 p. – za podanie trzech poprawnych odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

P, F, P, F

Zadanie 14. (0–3)

a)

Korzystanie z informacji.	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów. (II 1.f.7)
---------------------------	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawne uzasadnienie uwzględniające mniejszą liczbę zlodowaceń lub większy stopień denudacji osadów polodowcowych lub mniej korzystne warunki do akumulacji osadów na obszarze oznaczonym literą X niż w północno-wschodniej Polsce.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Obszar oznaczony literą X był objęty jednym zlodowaceniem, a obszar północno-wschodniej Polski – wszystkimi głównymi zlodowaceniami plejstoceniowymi na obszarze Polski, co sprzyjało nagromadzeniu osadów polodowcowych o większej miąższości.

- Na obszarze oznaczonym literą X starsze osady polodowcowe w dużym stopniu uległy denudacji, a na obszarze północno-wschodniej Polski występują osady, które zostały naniesione przez lądolód podczas najmłodszego zlodowacenia i uległy denudacji w małym stopniu.
- Ze względu na ukształtowanie podłoża na obszarze oznaczonym literą X istniały mniej korzystne warunki do akumulacji osadów polodowcowych niż na obszarze północno-wschodniej Polski, charakteryzującym się obecnością dużych dolin rzecznych, w których mogły być gromadzone osady polodowcowe.

b)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość procesów geologicznych zewnętrznych i ich efektów rzeźbotwórczych. (I 2.17)
--------------------------	---

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy.

1 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy albo kolumny z nazwami form rzeźby.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

cyrk lodowcowy, Karkonosze

ryzna polodowcowa, Pojezierze Suwalskie

pradolina, Nizina Mazowiecka

Zadanie 15. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów. (II 1.f.7)
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne wyjaśnienie odwołujące się do silniejszej erozji rzeki B i przejęcia wód rzeki A.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

Rzeka B, która miała większy spadek, a więc silniej erodowała, wskutek erozji wstecznej i dennej przecięła dział wodny i przejęła wody ze źródłiskowego odcinka rzeki A o mniejszym spadku.

Zadanie 16. (0–3)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość procesów geologicznych wewnętrznych. (I 2.16)
--------------------------	---

a)

Schemat punktowania

1 p. – za podanie poprawnej przyczyny.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Płyta oceaniczna jest zbudowana ze skał o większym ciężarze właściwym (większej gęstości) niż kontynentalna (jest od niej cięższa).
- Płyta oceaniczna jest wprawiana w ruch przez prądy konwekcyjne w płaszczu Ziemi.

b)

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy.

1 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy albo jednej kolumny.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

F, 1

D, 3

B, 2

Zadanie 17. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość wydarzeń geologicznych w dziejach Ziemi. (I 2.24)
--------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

B.

Zadanie 18. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość strefowego zróżnicowania szaty roślinnej. (I 2.46)
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

B.

Zadanie 19. (0–3)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość genetycznych typów gleb. (I 2.42)
--------------------------	---

a)

Schemat punktowania

1 p. – za podanie poprawnej nazwy gleby.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź
mada (gleba aluwialna)

b)

Tworzenie informacji.	Proponowanie rozwiązania problemów istniejących w środowisku geograficznym. (III 3.2)
-----------------------	---

Schemat punktowania

2 p. – za podanie poprawnego działania i wyjaśnienie jego wpływu na ograniczenie powodzi w Polsce.

1 p. – za podanie poprawnego działania.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

– Budowa zbiorników retencyjnych.

Wyjaśnienie: Zbiorniki retencyjne przejmują nadmiar wody i hamują przepływ wody z biegiem rzeki podczas wezbrania.

– Zalesianie.

Wyjaśnienie: Obszary zalesione spowalniają spływ powierzchniowy wody.

Zadanie 20. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość wydarzeń geologicznych w dziejach Ziemi. (I 2.24)
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

B.

Zadanie 21. (0–3)

a)

Korzystanie z informacji.	Sformułowanie wniosku na podstawie danych liczbowych. (II 2.b)
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawnie sformułowany wniosek.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

Współczynnik przyrostu naturalnego wzrósł głównie wskutek spadku współczynnika zgonów.

b)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość skutków eksplozji demograficznej. (I 3.a.1)
--------------------------	---

Schemat punktowania

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

- Wzrost problemu niedożywienia.
- Spadek dostępności do edukacji (wzrost analfabetyzmu).
- Spadek dostępności do opieki zdrowotnej.
- Problemy mieszkaniowe.
- Wzrost bezrobocia.
- Wzrost napięć i konfliktów społecznych.
- Rozbicie rodzin na skutek emigracji zarobkowej.
- Zubożenie społeczeństwa.

Zadanie 22. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość zmian zachodzących w zasiedleniu regionów świata i rozmieszczenia głównych języków. (I 3.a.1, 3.a.4)
--------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

A.

Zadanie 23. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Na podstawie wykresu oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów. (II 1.f.7)
---------------------------	---

Schemat punktowania

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

D, B, C

Zadanie 24. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość przyrodniczych uwarunkowań rolnictwa w Polsce. (I 3.b.6)
--------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za podanie poprawnej przyczyny.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

Wymienione województwa charakteryzują się lepszymi warunkami glebowymi.

Zadanie 25. (0–2)

Tworzenie informacji.	Ocenianie zmian w zachodzących w gospodarce. (III 3.2)
-----------------------	--

Schemat punktowania

2 p. – za cztery poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie lub trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi Skutki pozytywne:

- Zmniejszenie negatywnego wpływu rolnictwa na gleby.
- Zmniejszenie eutrofizacji wód powierzchniowych.
- Mniejsza zawartość substancji szkodliwych w żywności.
- Wzrost zapotrzebowania na pracowników w rolnictwie (spadek bezrobocia na wsi).
- Mniejsze zużycie energii i paliw.
- Wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.
- Korzystny dla producentów wzrost cen żywności.

Skutki negatywne:

- Niższa wydajność rolnictwa.
- Wyższe jednostkowe koszty produkcji rolnej.
- Zmniejszenie zysków przedsiębiorstw produkujących maszyny rolnicze i środki chemiczne.
- Niekorzystny dla konsumentów wzrost cen żywności.

Zadanie 26. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość głównych regionów rolniczych świata. (I 3.b.8)
--------------------------	--

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.

1 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

A, D, C

Zadanie 27. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość rozmieszczenia uprawy roślin na świecie. (I 3.b.9)
--------------------------	--

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.

1 p. – za poprawne uzupełnienie jednego wiersza albo jednej kolumny w tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

pszenica, len

ryż, juta

Zadanie 28. (0–3)

a)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość czynników lokalizacji przemysłu. (I 3.b.17)
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za podanie poprawnego czynnika lokalizacji.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

– baza surowcowa (elektrownia ciepła)

– sprzyjające warunki wietrzne na zwałowisku kopalni odkrywkowej (elektrownia wiatrowa)

b)

Wiadomości i rozumienie.	Scharakteryzowanie gałęzi przemysłu w Polsce. (I 3.b.18)
--------------------------	--

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.

1 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

F, węgiel brunatny

E, węgiel kamienny

D, woda

Zadanie 29. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Scharakteryzowanie gałęzi przemysłu w Polsce i na świecie. (I 3.b.18)
--------------------------	---

a)

Schemat punktowania

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

B., E.

b)

Schemat punktowania

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

P, P, F

Zadanie 30. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość zmian znaczenia rodzajów transportu wraz z rozwojem społeczno-gospodarczym. (I 3.b.27)
--------------------------	--

Schemat punktowania

2 p. – za podanie trzech poprawnych przyczyn.

1 p. – za podanie dwóch poprawnych przyczyn.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

- Migracje z przyczyn ekonomicznych do krajów Unii Europejskiej.
- Wzrost liczby międzynarodowych przewoźników oferujących loty do Polski.
- Wzrost dochodów społeczeństwa polskiego.
- Spadek cen biletów lotniczych.
- Rozwój turystyki zagranicznej.
- Wzrost powiązań biznesowych z zagranicą.

Zadanie 31. (0–2)

a)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość mapy politycznej świata. (P I 8.1)
--------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

C.

b)

Wiadomości i rozumienie.	Przedstawienie związków między elementami hydrosfery a działalnością człowieka. (I 2.39)
--------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne wyjaśnienie odwołujące się do zjawiska wynoszenia chłodnych wód głębinowych bogatych w plankton lub wpływu chłodnego prądu morskiego.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

Obecność zasobnych w ryby łowisk u wybrzeży Peru i Chile jest konsekwencją napływu bogatych w plankton chłodnych wód głębinowych, wynoszonych ku powierzchni.

Zadanie 32. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Na podstawie diagramów oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów. (II 1.f.7)
---------------------------	---

Schemat punktowania

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

Japonia

Brazylia

Rosja

Zadanie 33. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość przyczyn i następstw konfliktów na świecie oraz obszarów ich występowania. (P I 9.1)
--------------------------	--

Schemat punktowania

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

D, C, B

Zadanie 34. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość ugrupowań integracyjnych na świecie. (P I 9.5)
--------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

2, Estonia